

Україна в огні (переказ)

Олександр Довженко

До оселі Лавріна Запорожця завітали гості: сини Роман-прикордонник, Іван-воїн, Савка-чорноморець, Григорій-агроном, Трохим і їх сестра Олеся. Усі вони зібралися сьогодні, бо жінка Лавріна, Тетяна, сьогодні святкує п'ятдесят п'ятий День народження.

Але цей день минув не так гладко, як хотілося б. Почали наступ німецькі війська, тому мати проводить синів у армію. Першим поклав голову за Вітчизну Савка.

Олеся стоїть біля криниці й спостерігає за тим, як радянські військові п'ють воду. Їй спало на думку, що скоро на зміну цим бравим хлопцям прийдуть німецькі загарбники, котрі можуть її образити і осквернити. Зваживши всі за і проти, дівчина вирішує втратити цноту з солдатом Червоної Армії Василем Кравчиною. Вони були навіть не знайомі до цього, але суворі умови війни змушують молодих людей йти на такі вчинки. Після цієї ночі вони покохали одне одного і пообіцяли зустрітися знову.

Розпочалася активна фашистська окупація. Село Тополівка, у якому жила сім'я Запорожців потрапила під вплив німців. Це село захопив полковник німецької розвідки Ернст фон Краузе, який прибув із сином Людвігом. Вони захопили старого Давида Запорожця і зібралися вішати його, але той не боявся смерті, що лякало фашистів.

Німецькі загарбники загнали людей у холодну воду для того, щоб ті обрали старосту. Усі довго вмовляли Лавріна Запорожця, і він погодився. Але раптово з'являється колишній куркуль Заброда, якого не любили в народі, і Людвіг фон Краузе призначає його начальником поліції. Запорожець і Заброда й до цього були ворогами, а тепер суперечки між ними спалахнули ще дужче.

Ернст фон Краузе змушує скласти Лавріна список усіх молодих дівчат для відправки на оборонні роботи в Німеччину. Запорожець спочатку не вписує туди доньку Олеся, але коли її подруга Христя почала сваритися за це, то Лаврін заносить і рідну дитину до списку.

У цей же час Запорожець надсилає партизанам листа, щоб вони визволили бранок, але фон Краузе дізнається про це і відправляє Лавріна в концентраційний табір. Уночі староста бачить Мотрю Левчиху, яка хоче передати йому хліба, та її вбиває Максим Заброда. Через це у старости та начальника поліції виникає бійка через дрот, і Лаврін розриває дрот і виходить на свободу.

Почалися повстання партизанів на чолі з Романом Запорожцем. Людвіг фон Краузе стає жертвою цих заколотів. Розлючений фашистський полковник мстить за смерть сина і палить усі партизанські хати.

Олеся потрапила в неволю до дружини фон Крауза, але їй вдалося втекти. Правда, дісталась вона додому аморальним шляхом, сива і брудна. У дворі, в Тополівці, вона зустрічає Христю, яка стала дружиною фашистського ката.

Бійці Червоної Армії та партизани здійснюють вдалі наступи, витісняючи окупантів.

Один із партизанів убив фон Краузе за наказом Лавріна Запорожця.

Тим часом Василь Кравчина героїчно рятує товаришів і здобуває перемогу в бою, вдало і несподівано розробивши стратегію.

Олеся знову стоїть біля криниці і бачить свого героя і визволителя — коханого Василя. Вони стиснули одне одного у обіймах. "Був вечір. І була ніч. А рано-вранці Олеся знов проводжала на війну весь свій рід, аби ніколи не подумали лихі люди, що не був він щедрим на кров і вогонь, послані йому ганебною історією Європи".